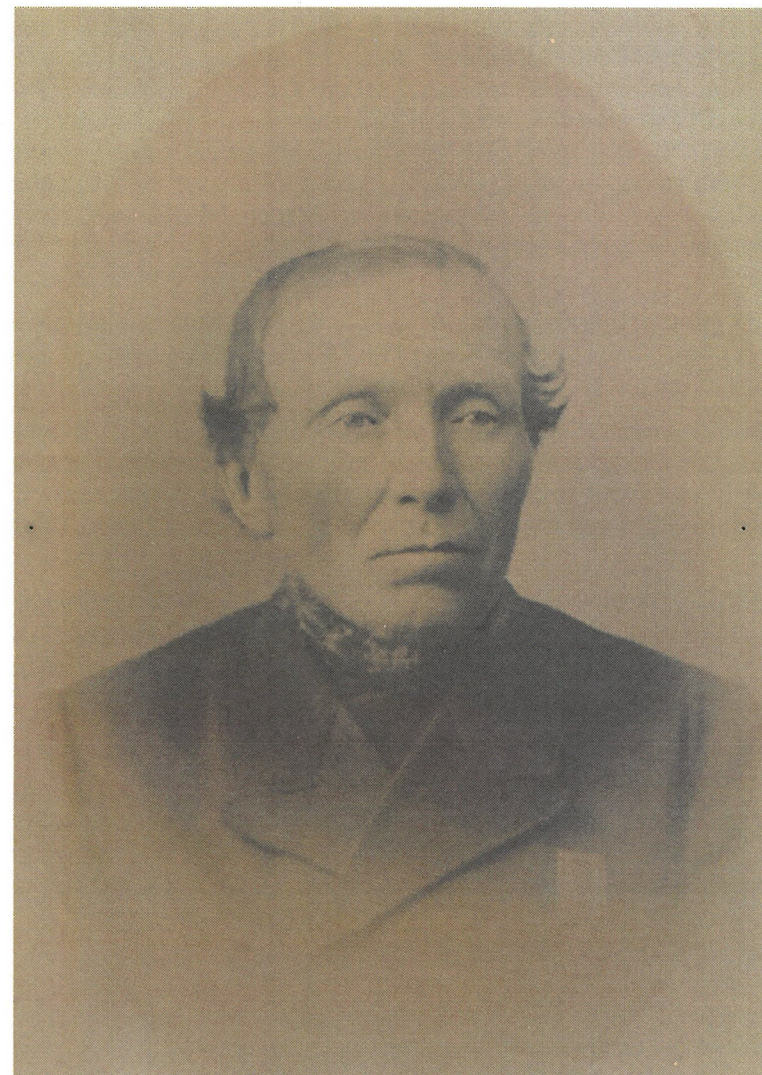

Jens Erik

Jens Christian Sørensen Højrup.

Veteran fra 1864 og landmand i Højrup, Horne sogn, her med veteranmærke på venstre side af jakken.

"Et sørgeligt Brev saa jeg forleden. En Karl, Gaardmand Søren Rævsøkærs Søn, skrev hjem, at nogle dansksindede i Haderslev tilbød ham at skaffe ham væk, efter at han sammen med nogle andre Fanger var ankommet til denne By; men da han saa betænkte, at han blot vilde komme i Slag igen, foretrak han Fangenskab, og der er det allerbedrøveligste, alle Bønderne her, endog Fru Teisen paa Mølgaard (i Asdal) mener, at det var det rigtigste, han gjorde. Han var gift, men havde ingen Børn, og sad i meget gode Omstændigheder. Saa vidt jeg mindes, hedder han Jens Christian Sørensen (Rævsøkær)".

Dette citat fra pastor J.J.F. Friis' dagbog stødte jeg på ved læsning af Vendsysselske Aarbøger 1946, side 228, af lærer P. Christensen, Tornby. Årsagen til, at jeg faldt over citatet, er den enkle, at det drejer sig om min oldefar.

Mon ikke de fleste mennesker i dag ville dele opfattelse med bønderne og fru Theisen og finde det forkasteligt, at landet blev kastet ud i en håbløs krig. Det medførte jo som bekendt også et nationalt traume, som vi danskere den dag i dag må kæmpe med og alligevel bliver involveret i krigshandlinger i strid med FN's beslutninger.

Min oldefar blev nemlig ganske rigtigt taget til fange under krigen i 1864, hvad han også har noteret i sin efterladte lommebog: "11. Batalion 2. Komp. No. 95. saaret og fanget den 8. Marts 1864 ved Vejle".

Hvor han har siddet i fangenskab og hvor længe, har jeg ikke kunnet finde oplysninger om, men under sit himmelbrev har Jens Christian selv skrevet:

Fra Hjørring og til Aalborg er 6 Miil og fra Aalborg og til Randers er 10 Miil og Randers og til Aarhus er 5 Miil og fra Aarhus og til Horsens er 6 Miil og fra Horsens og til Veile er 4 Miil og fra Veile og til Kolding 3 ½ Miil og fra Kolding og til Haderslev er 3 ½ Miil og fra Haderslev og til

Flendborg er 7 Miil og fra Flenborg og til Slesvig er 5 Miil og fra Slesvig og til Rensborg er 4 Miil og fra Rensborg og til Altona er 12 Miil. i Alt er der 66 Miil fra Hjørring og til Altona. - Mon ikke man deraf kan slutte, at han må have været bragt til Altona i fangenskab hos preusserne? - Der gik ikke tog til Hjørring fra Altona dengang.

Således så veteranmærket ud, for- og bagside. Det var, hvad de værnepligtige, der overlevede, fik som belønning. Måske også nogle livsvarige ar på sjælen?

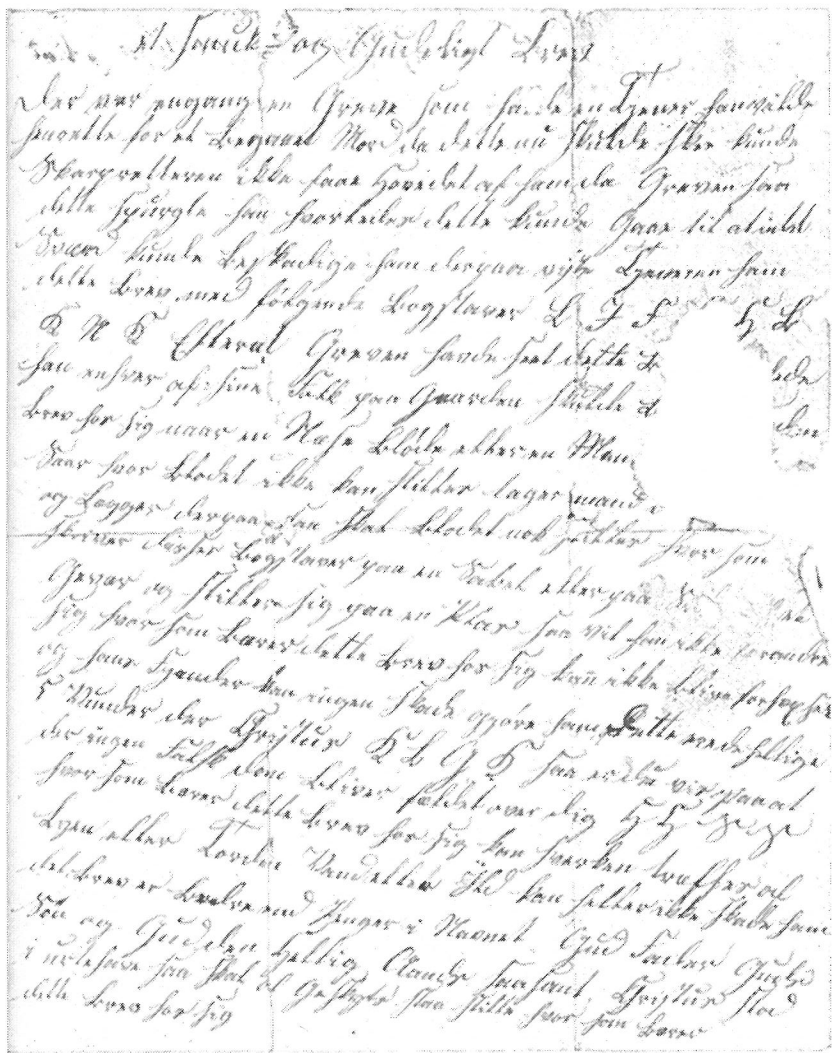
Han havde søgt at gardere sig mod det værste ved at bære det føromtalte håndskrevne himmelbrev på sig. Det hjalp ham da også gennem krigen. Han har nok haft det i en lomme. Det bærer tydeligt præg af slid.

Den originale udgave af himmelbrevet opbevares på Vendsyssel Historiske Museum.

Brevet lyder således i transskription ved lærer P. Christensen, Tornby:

Et smukt og gudeligt brev.

Der var engang en Greve, som havde en Tjener, han ville henrette for et be-

gaet Mord. Da dette nu skulle ske, kunne Skarpretteren ikke faa Hovedet af ham. Da Greven saa dette, spurgte han, hvorledes dette kunne gaa til, at intet Sværd kunne beskadige ham. Derpaa viste Tjeneren ham dette Brev med følgende Bogstaver: L.D.F.K.H.L.K.N.K. Efter at Greven havde set dette Brev, befalede han, at enhver af hans Folk paa Gaarden skulle bære et saadant Brev hos sig. Naar en næse bløder eller en Mand faar blodige Saar, hvor Blodet ikke kan stilles, tager man dette Brev og lægger derpaa, saa skal Blodet nok stilles. Hvo som skriver disse Bogstaver paa en Sabel eller paa Siden af et Gevær og stiller sig paa en Klos (?), saa vil han ikke forandre sig. Hvo, som bærer dette Brev for sig, kan ikke blive forhekset, og hans Fjender kan ingen Skade gøre ham. Dette er de hellige 5 Vunder, der Kristus K.L.G.K., saa er du vis paa, at der ingen falsk Dom bliver fældet over dig H.H.S.S. Hvo, som bærer dette Brev hos sig, kan hverken træffes af Lyn eller Torden, Vand eller Ild kan heller ikke skade ham. Det brev er bedre end Penge i Navnet Gud Fader, Guds Søn og Gud den Hellig Aand. Saa sandt Kristus stod i Urtehaven, skal al Geskyts staa stille. Hvo, som bærer dette brev hos sig, vil ikke blive beskadiget af fjendtlig Geskyts, og Vaaben vil ikke træffe ham. Gud vil bevare ham mod Tyve og Mordere, ingenting skal beskadige ham. Man skal ikke frygte for Pistoler, og alle andre Vaaben maa staa stille. Alt synligt og usynligt maa for Jesu Befaling og Død staa stille, det stilles synlig og usynlig og gavner/geværer (?) ved M.....? Betaling i Navnet Gud Fader Gud Søn og Gud den Hellig Aand. Gud være med mig. Hvo som faar denne Velsignelse med sig mod Fjenden, vil blive bevaret for Geværageskyts. Hvo, som ikke tror dette, han skriver det af og hænger det om Halsen paa en Hund og skyder derpaa, saa skal han finde, det er sandt. Hvo som har dette Brev hos sig, kan ikke blive taget til Fange eller saares. S.F.F.A. Saa sandt det er, at Jesus Kristus er død og opfaren til Himmelen, saa sandt som han har vandret paa Jorden, kan jeg ikke blive skudt død eller saaret. Kød og Indvolde, alt skal blive ubeskadiget. Jeg sværger alle Vaaben paa denne Jord ved den levende Gud Fader, Guds Søn og Gud den Hellige Aand. Jeg beder i vor Herres Jesu Navn og Blod, at der ingen Kugle skal træffe mig, den være af Guld eller Sølv eller Bly. Gud i Himlen gør mig fri for alt i Navnet Gud Fader, Søn og den Hellig Aands. Dette Brev er sendt fra Himlen og fundet i Holsten i Aaret 1724 og skrevet med gyldne Bogstaver, men den som vilde gribe det og det atter tilbage til Aaret 1791, da fik det Indfald at skrive det op og gøre det bekendt for Verden til denne vendte Brevet sig. Videre stod der: Den som arbejder om Søndagen, maa gaa til Kirke og høre Guds Ord. Vil I ikke gøre det, vil jeg skaffe eder med dyrtid ...g Krig. Jeg beder eder: Arbejd ikke for sent Lørdag Aften, men enhver ung eller gammel skal bede for sine Synder at de kan blive ham forladte. Sværg ikke ved Guds Navn. Bryder eder ikke om Guld eller Sølv. Skammer eder for Menneskenes Begærligheder. Saa gesvindt, som jeg har kaldt eder til Verden, lige saa gesvindt kan jeg ogsaa kalde eder derfra. Jeg beder i vor kære Jesu Navn Gud Fader i Himmelen fri og bevare os og give os Naade. Amen. I Jesu Navn Amen.

Jeg har kigget efter min oldefar i lægdsrullerne for at kontrollere hans oplysninger om det militære tilhørsforhold. I 1860 var han tilknyttet 11. bataljon, men fra 1863 14. bataljon. Den i lægdsrullen angivne højde 66 1/4 tomme skulle efter mine beregninger kunne omregnes til 173,27 cm. Han hørte således ikke til de mindste i sognet, hvor jeg har set en på 53 1/4, flere på 60, men også en enkelt på 67 tommer.

Det har været en forfærdelig krig at deltage i. Optakten har sikkert været antagelig som følge af de forventninger, man havde som i forbindelse med det heldige udfald af krigen i 1848-51. Det hele udviklede sig som et mareridt: angribernes udstyr var langt bedre og mere moderne: bagladere mod vore gamle forladere, mere langtrækkende og sværere kanoner. Resultatet var derfor uhyre forudsigeligt: I februar gik preussiske og østrigske tropper over Ejderen, - som jo var grænsen dengang, Dannevirke blev hurtigt væltet over ende - det var frostvejr, så fjenden kunne trænge over både Slien og moseområderne længere vestpå, Dybbølskanterne blev snart skudt sønder og sammen og moralen i hæren faldt til nulpunktet. I oktober ved fredsslutningen i Wien måtte Danmark acceptere afståelsen af Holsten, Lauenborg og hele Sønderjylland til Kongeåen.

Jeg vil forsøge at give et billede af min oldefars familieforhold, først hjemmet i Højrup.

Der var syv i flokken af børn af Søren Jensen og Johanne Nielsdatter:

1. Jens Christian Sørensen blev født som den første. Han fik senere tilnavnet Højrup.
2. Allerede det næste år blev Else Marie født. Hun blev gift med Jens Christian Pedersen og døde 1911 i Tinpottegyde, Hjørring.
3. Ane Marie blev født i 1840 og i 1861 gift med Jens Christian Iversen. Hun døde 1922 i Gunderup, Vrejlev sogn.
4. Louise fra 1843 døde i 1921 i Tornby, gift med Lars Peter Sørensen.
5. Christian Peter, født i 1845, fik tilnavnet Houbak – han blev gårdejer, Gedemålsgård i Bjergby sogn.
6. Den yngre broder, Niels Michael døde kun to år gammel.
7. Den yngste, der også hed Niels Michael, døde som ungkarl, kun 30 år gammel.

Der var også tre halvsøskende – tre piger fra faderens første ægteskab.

Ved dåben er der i kirkebogen noteret:

Født d 13 Mai. (1837). Jens Christian Sørensen.
Forældre: Gaardmand Søren Jensen Rævsbjerg og Hustrue Johanne Nielsdatter af Bondestand og Haandtering fra Høirup.
Hjemmedøbt d 14d Mai. Daaben confirmeret i Kirken den 17 Septembr.
Faddere: Gaardmandskone Birthe Jensdatter og Pige Johanne Marie Nielsdatter, Gaardmand Christen Christensen og Ungkarl Jens Christensen, samt Gaardmand Niels Nielsen alle fra Bjerbye Sogn.
Konen introduceret 25 Juni.

Synet på det udøbte barn og den nybagte mor har varieret en del. Som en arv fra katolsk tid blev det udøbte barn og dets mor til op mod år 1800 anset for at være hedninge og var derfor ikke beskyttet af den kristne kirkes velsignelse. Barnet var udsat for onde magters anslag, hvilket kunne føre til sygdom på legeme og sjæl. Ikke mindst frygtede man, at barnet skulle blive forbyttet med et troldebarn, en underjordisk. Man kunne værge for sig med ild, stål og kors, dvs. at der døgnet rundt skulle være et tændt lys ved barnets vugge, at en stålgenstand, oftest en stoppenål, skulle gemmes i vuggen, og at korsets tegn skulle slås over barnet; korset blev i regelen slået straks efter fødslen, hvor barnet blev signet af en fødselshjælper og rakt til faderen. Moderen betragtedes efter nedkomsten til første kirkegang som uren og måtte ikke gå uden for hjemmet eller lave mad m.v. til andre. Hun måtte heller ikke gå i kirke. For at blive rensat skulle både mor og barn træde eller bæres over ild i f.eks. et fyrfad, når de første gang skulle uden for hjemmet, for barnets vedkommende i forbindelse med dåben, for moderens ved første kirkegang.

Introduktionen eller indledningen ved første kirkegang efter fødslen fandt sted tidligst seks uger fra fødslen, hvorfor moderen selvsagt ikke kunne være til stede ved en kirkedåb, der som oftest fandt sted ganske kort tid efter fødslen. Faktisk blev introduktionen afskaffet allerede i 1754, men skikken fortsattes adskillige år, forskellig fra sogn til sogn. Præst og degn var nok heller ikke fortalere for en afskaffelse, idet det var normalt, at der blev ofret et beløb til begge i forbindelse med introduktionen. I Sønderjylland fortsattes skikken langt op i 1900-tallet. De fortrykte kirkebøger, der indførtes fra 1814 har ikke nogen speciel kolonne til indførsel af introduktionsdatoen, men flere af de senere har en sådan kolonne. For Horne sogns vedkommende er der i kirkebogen begyndende 1880 en speciel kolonne til begivenheden. Indtil da indførtes datoen sædvanligvis under Anmærkninger.

Ugifte mødre fik ikke denne introduktion, men måtte i stedet stå offentlig (eller åbenbar, som det kunne skrives) skrifte. Det var dengang - som nu - altid kvinden, der havde forledt manden til utugt!

Faderen har fået tilnavnet Rævsbjerg, fordi han blev født i Rævsbjerg i Tornby sogn. Moderen er født i Købsted, også i Tornby sogn.

Jens Christian blev konfirmeret i 1851 i Horne kirke med prædikaten ”meget godt” med hensyn til såvel kundskaber som opførsel, noget han, så vidt vides, levede op til resten af sin tilværelse.

Dette er låget til den æske, Jens Christian havde lavet 1856 i træ til sit barberrej: barberkniv, et bundt svinebørster og en saks formentlig til at klippe hår med. På låget er skåret hans initialer: Jens Christian Søren Søn. Æsken opbevares på Vendsyssel historiske museum i Hjørring. Den måler 20 x 4 cm.

Allerede i 1863, 26 år gammel, bliver Jens Christian selvstændig og ejer af fødegården, som det fremgår af skødet herunder. Skødet indeholder samtidig en aftægtskontrakt med forældrene.

B 27 – SP 8 Pag. 991 A. Søren Jensen til Jens Christian Sørensen.
1863 den 20de April. Stempel Tarif No 26. Taxt 8 Rdlr.

Underskrevne Gaardmand Søren Jensen af Ræskjær i Høyrup, Horne Sogn, sælger og skjøder herved til min Søn Jens Christian Sørensen den mig ifølge Skjøde af 20de September 1828, tinglæst 22de s. M. tilhørende Gaard i bemeldte Høyrup af Hartkorn 1 Tde 4 Skppr, Gammelskat 13 Rdl 64 Sk under Matrikel No 14 hjemh. en Engparcel af Asdal Hovedgaard's Jorder Matr No 23 af Hartkorn 2 Fjdkar Glskat tilligemed Gaardens Anpart, Konge – Korn – og Qvæg – Kirke – Korn og Qvægtiende og den med Eiendommen værende Besætning, Ind og Udbo; alt med de samme almindelige Rettigheder og Byrder Eiendommen har været, mig tilhørende, hvorved bemærkes, at en tidligere Eier ikke har havt tinglæst Adkomst paa Matr: No. 23 og at Kongetienden oprindelig er tilskjødet Sognebeboerne under et. – Vilkaarene er iøvrigt:

Saalænge jeg og Kone Johanne Nielsdatter lever skal Kjøbereren eller efterkommende Eier af Gaarden aarlig levere os sin Aftægt 4 Tdr 4 Skpp Rug, 2 Tdr 4 Skpp Byg, 1 Tde Kartoffler, 2 Fjdk Ærter, 50 Skp Grønkaal, 2 Skppr: Bygmalt, 1 Skpp Salt, 1 Lispund Flæsk, 1 Lispund Smør, 1 Lispund Ost, 2de levende fede Gjæs, vægtig mindst 20 Pund, 2 Lispund fersk Faarekjød, 12 Pund Talg, 8 Pund skaget Hør, 1 Lispund tør Fisk, 4 Sneese Hønsæg, 1

Pund Sæbe, 12 Potter Brændeviin som leveres med 1/3 Deel til hver af Aarets 3 Høitider, 6000 Stq Knoptørv af forsvarlig Størrelse og Godhed; Foder og Græs for 2de Faar med deres Yngel og skulle Faarene formedelst Vanheld døe, da indsætter Kjøbereren andre i Stedet, og skal han daglig levere os 3 Potter nymalket Mælk fra 1ste Mai og til 1ste November og den øvrige Tid af Aaret 2 Potter ligeledes Daglig, men skulde Kjøbereren til omtalte Tider ikke selv have Mælk, da leverer han 1 skppe Bygmalt, maanedlig; samt 16 Rbd i Penge aarlig.

Foranførte Præstationer, som alle skal være gode forsvarlige Kjøbmandsvarer og leveres paa Anfordring, Tørvene i rette Tørvebjærgningstid samt indbaaret og stablet, i Huus. Kornet besørgeres os frit til og fraført Mølle, samt tilberedt i Øl og Brød, naar forlanges; til Gaardens Brønd forbeholder vi os fri Adgang for at tage Vand. – Endvidere bygger og bestandig vedligeholder for os en Beboelsesleilighed, som skal bestaa af en Stue paa 6 Alen i hver Kant, samt Kjøkken og Spisekammer og fornøden Plads til vor Brændsel. I Stuen skal han opsætte 2 Sengesteder og i Kjøkkenet og Spisekammeret de fornødne Hylder og Rækker.

I Tilfælde vi skulle bestemme os til at fraflytte vor Aftægtsbolig, da er Aftægtsyderen pligtig at transportere os Aftægten i en Afstand af 1½ Miil, dog med Undtagelse af Mælken og Ildebrændsel, hvorfor han erlægger 30 Rdlr aarlig, og skulle vi atter ønske at tilflytte vor Bolig, skal det ogsaa staa os frit for; Men efter vor Død tilhører Boligen Kjøbereren, imod at han lader os hæderlig begrave.

I Sygdoms- saavelsom i Alderdomstilfælde skal han give os al ønskelig Pleie og Opvartning med hensyn til Varme, Vadsk og Reenlighed, alt saaledes som vi med Billighed kunne fordre, eller i Tilfælde af Uenighed, som tvende gode Mænd maatte bestemme, og naar vi ikke længere kan besøge Kirken, skal han befordre os dertil og fra 2de Gange aarlig, saavelsom han ogsaa i Sygdomstilfælde skal besørge os Præsten hentet, samt Doctoren hvis dette forlanges.

Naar den ene af os ved Døden afgaaer, bortfalder det Halve af foranførte Præstationer med Undtagelse af de 12 Pund Talg og de 6000 Stkr: Tørv, som leveres ligefuldt og af de 16 Rdl bortfalder 6 Rdl, saa at der svares kun 10 Rdl aarlig til den Længstlevende.

Hvad vi af vor Indbo maatte behøve til Brug under Aftægten, forbeholder vi os Ret til at udtage, men hvad vi saaledes maatte udtage tilhører Aftægtsyderen efter vor Død, ligeledes skal vore øvrige Efterladenskaber tilhøre Kjøbereren ogsaa som Vederlag for Begravelserne, med Undtagelse af vor 2de Sengen Klæder, som skal tilfalde vore yngste Sønner, Christian Peter og Niels Michael.

Endelig er Kjøbereren forpligtet at beholde sin yngste Broder Niels Michael

hos sig, indtil han har fyldt sit 18de Aar og i den Tid føde og klæde ham for-
svarlig. –

Alene formedelst det stemplede Papiirs Skyld anstaar fornævnte Aftægt og
Rettighed for Niels Michael til 100 Rdl aarlig, som for 5 Aar er 500 Rdl, for-
uden 50 Rdl for Begravelserne og 50 Rdl for Beboelsen, tilsammen 600 Rdl,
og for samme forbeholdes 1ste Prioritet i det Solgte, hvorfor dette Skjøde
bedes tinglæst tillige som Pantebrev og til den Ende medunderskrives af Kjøl-
bereren.

Den herforuden accorderede (? red.) Kjøbesum 600 Rdl, hvorefter Kjøbe-
summen i det Hele bliver 1200 Rbd er mig betalt og det Solgte, som Kjøbe-
eren strax tager i Brug og Besiddelse og for Fremtiden svarer alle navnlige
Skatter og Afgifter af, er jeg pligtig at hjemle efter Loven. –

Skrevet i Hjørring d: 11te April 1863.

Som Sælger
Søren Jensen
m: p: P:

Som Kjøber
Jens Christian Sørensen

Til Vitterlighed

A: Holm. N: Christensen.

Til de Fattiges Kasse er af Kjøbereren givet 32 Sk.

Horne d: 12te April 1869. (signeret – utydeligt navn, red.).

Forklaringer til ovenstående:

skættet – ifølge Ordbog over det danske sprog.

Vægtangivelser: 1 tønde korn = 13 lispund, 1 lispund = 8 kg, Møntværdier: 1
rigsdaler: 6 mark à 16 skilling, stq = stkr: stykker

m: p: P: med påholden pen - Jens Christian kunne selv skrive sit navn.

I dag vil man måske synes, at aftægtskontrakten er meget udførlig, hvad an-
går de enkelte elementer, men det var nok belært af andres dårlige erfaringer,
at den var så detaljeret. Jeg har hørt omtalt, hvordan leveringen af maden
kunne foregå på den måde, at en spand med middagsmad blev slængt inden
for døren i aftægtsboligen – i samme familie som Jens Christians. Det har
nok heller ikke altid været lige let at være svigerdatter. Det kan være dejligt
at have en bedstemor til at passe børn en gang imellem, men at have en svi-
germor til altid at blande sig i husholdning eller bedrift har nok ikke altid
været paradisisk.

1. ægtefælle:

Som pastor Friis oplyste i det ovenanførte citat fra dagbogen var Jens Christi-
an en gift mand, da han måtte drage i den krig, nogle nationalliberale menne-
sker på højeste sted havde tilskyndet til. Han blev gift allerede 21. maj 1863,

ca. en måned efter købet af ejendommen - med Dorthea Marie Christensdat-
ter, født 6. august 1838 i Terpet i Tversted sogn. Hun døde barnløs allerede
19. oktober 1871 af kræft i maven.

Ved vielsen i Horne kirke er der i kirkebogen noteret:

Jens Christian Sørensen, Ungkarl fra Høirup, født sammesteds, den 13de
Mai 1837.

Pige Dorthe Marie Christensdatter fra Høirup, født i Tversted den (dato
mangler, red.)

Forlovere: Gaardmændene Søren Jensen og Chresten Olesen, begge fra Høi-
rup Horne Sogn.

Vielsesdagen: 21 Mai.

Vielsen forrettet i Kirken.

Brudgommen vaccineret den 15de Septbr 1842 af (?) og Bruden den (dato
mangler, red.)

Ved folketællingen i 1870 er der på ejendommen:

Samtlige personer i husstanden. Hjørring, Vennebjerg, Horne, Høyrup,
Gaard, 10, FT-1870, D7333

Navn:	Alder:	Status:	Stilling:	Erhverv:	Fødesogn:
Jens Chr. Sørensen	32	Gift	Huusfader	Gaardmand	Horne Jordbruger
Dorthea M. Christensen	31	Gift	Huusmoder		Tversted
Niels M. Sørensen	18	Ugift	Tjenestetyende		Horne
Klare J. Nielsen	10	Ugift	Pleiebarn	Forsørges af Fattigvæsenet	Hjørring
Søren Jensen	70	Gift	Aftægtsmand		Tornby
Johanne Nielsen	64	Gift	Aftægtskone		Tornby

Det er broderen, Niels Michael, der er opført som tjenestetyende. Faderen
døde 6. august 1872 og moderen 28. november 1877.

Aftægtsperioden blev ikke så langvarig, kan man konstatere.

2. ægtefælle:

Den 11. august – tre dage efter faderens død 1872 blev der lyst til ægteskab
for Jens Christian og Ane Johanne Andersen. De blev gift 8. oktober samme
år og nåede at få syv børn sammen. Den første Anders Peter døde kun 11
dage gammel.

Ane Johanne Andersen.
Min oldemor.

I Tornby kirkebog er indført:

Født: 26de November 1850.
Ane Johanne Andersen.
Hjemmedøbt 29 November
1850. Daaben publiceret i Kir-
ken den 29 December 1850.
Forældre: Gaardmand Anders
Sørensen og Maren Jensdatter i
N. Tornby.
Ført til Daaben af Pige Mette
Sørensdatter i N. Tornby.
Faddere: Gmd Mikkell Peder-
sen, Gmd Willads Nielsen,
Gmd Frederik Madsen samt
Hmd Christoffer Nielsen, alle
af Tornby Sogn.
Moderen introd. 29 December
1850.

Ane Johanne er konfirmeret i Tornby kirke 23. april 1865 med prædikaten:
Kundskab: God. Opførsel: Meget god.

Ved vielsen:

Enkemand Jens Christian Sørensen, Gaardmd i Høirup, Horne Sogn, gl. 35
Aar. Søn af Aftægtsmd Søren Jensen ibidem og født ibid. Testament
foreviist. Indtraadte i 2det Ægteskab.

Pige Anne Johanne Andersen i N. Tornby, gl. 21 Aar. Datter af Gmd Anders
Sørensen ibid. og født ibid.

Forlovere: Gaardmændene: Anders Sørensen i N. Tornby og Niels Chr. Ni-
elsen i Refskjær.

Viet: 8de October 1872. I Kirken.

Udlyst 3die Gang 11/8. 72.

Der var som anført seks levende børn i Jens Christians ægteskab nummer to.
De ses alle på familiefotoet på næste side.

I bageste række fra venstre: Mine morforældre, Jens Marinus Jensen Højrup
og Else Marie, født Kristoffersen. Martin Johan Jensen Højrup og Anna,
født Romme. Søren Jensen Højrup uden ægtefællen Anesine Kirstine, født
Jensen. Anders Peter Jensen.

Forreste række, siddende: Christian Jensen Højrup. Ane Johanne Andersen.
Dorthea Marie Jensen Højrup. Jens Christian Sørensen Højrup. Maren Kir-
stine født Toft, gift med Anders Peter.

26. april 1902 blev matrikel 14 i Højrup solgt til sønnen Anders Peter Jen-
sen Højrup, og matrikel 15G solgt til Dorthea Marie Jensen Højrup, som
boede ugift i Højrup og døde 21. oktober 1953 på statshospitalet i Middell-
fart.

Alle drengene skulle have en håndværksmæssig baggrund, inden de eventu-
elt gav sig i kast med landbrug, mente Jens Christian, men det kom så vidt
jeg ved ikke helt til at gå således. Søren blev tømrer, og Jens Marinus var
tømrer, inden han blev landmand. Så vidt jeg husker, blev Martin Johan
murer, inden han emigrerede til USA og blev gift med sin norske kone, men
hvordan det forholdt sig med hensyn til Anders Peter og Christian, har jeg
ingen viden udover, at de begge drev landbrug i Højrup på det tidspunkt,
hvor jeg mødte dem. Christian blev i øvrigt også kaldt Døj lång Røv – det
sidste ord ikke at forveksle med en legemdel, det skal i stedet henvises til
afstamningen tilbage til Rævsbjerg i Tornby.

Jens Christian var tilsyneladende et ordensmenneske. Han førte nøje regnskab i en lille notesbog over udgifter, gæld og tilgodehavender, lønudbetalinger m. v. Han var også i besiddelse af en såkaldt signet, som han anvendte ved underskrifter sammen med noget lak.

Ordbog over det danske sprog: Signet: lille plade med eller uden skaft, hvormed man trykker sit navnetræk i lak på et dokument.

Oldefars signet med lakstempel – længden på signeten 5,5 cm. Initialerne siger nu Jens Christian Sørensen Højrup.

Ved folketællingen i 1880 er der kommet et par børn med, og der er nu to tjenestefolk, hvor der i 1870 kun var broderen Niels Michael anført som tjenestetyende – nu er han nævnt som snedker. Ved FT-1890 er børnene blevet så store, at de må udfylde pladsen for tjenestefolk. Der er dog en gammel pige på 30 år ansat som tyende.

Samtlige Personer i Husstanden. Hjørring, Vennebjerg, Højrup Horne sogn, En Gaard, 1, FT-1880, C2700

Navn:	Alder:	Status:	Stilling:	Fødested:
Jens Christian Sørensen	42	Gift	Husfader. Gaardmand	Højrup
Ane Johanne f. Andersen	29	Gift	Hans Hustru	Thornby
Søren Jensen Højrup	6	Ugift	Deres Barn	Højrup
Anders Peter Jensen Højrup	2	Ugift	Deres Barn	Højrup
Lars Christensen	21	Ugift	Tjenestefolk	Horne Terp
Margethe Jensen	15	Ugift	Tjenestefolk	Lønstrup
Niels Micajel Sørensen	28	Ugift	Snedker. Husfaders Broder	Højrup

Samtlige Personer i Husstanden. Hjørring, Vennebjerg, Højrup Horne sogn, En Gaard, 1, FT-1880, C2700

Navn:	Alder:	Status:	Stilling:	Fødested:
Jens Christian Sørensen	42	Gift	Husfader, Gaardmand	Højrup
Ane Johanne f. Andersen	29	Gift	Hans Hustru	Thornby
Søren Jensen Højrup	6	Ugift	Deres Barn	Højrup
Anders P. Jensen Højrup	2	Ugift	Deres Barn	Højrup
Lars Christensen	21	Ugift	Tjenestefolk	Horne Terp
Margethe Jensen	15	Ugift	Tjenestefolk	Lønstrup
Niels Micajel Sørensen	28	Ugift	Snedker, Husfaders Broder	Højrup

Samtlige personer i husstanden. Hjørring, Vennebjerg, Horne, Højrup, 5, FT-1890, C9495

Navn:	Alder:	Status:	Stilling:	Erhverv:	Fødesogn:
Jens Kr. Sørensen	52	Gift	Husfader	Gaardejer.	Horne
Ane Johanne Andersen	39	Gift	Husmoder	Hustru	Tornby
Søren Jensen Højrup	16	Ugift	Barn	Medhjælper	Horne
Anders Peter Jensen Højrup	12	Ugift	Barn	Medhjælper	Horne
Jens Marinus Jensen Højrup	8	Ugift	Barn	Medhjælper	Horne
Martin Johan Jensen Højrup	4	Ugift	Barn	Medhjælper	Horne
Dorthea Marie Jensen Højrup	1½	Ugift	Barn		Horne
Klara Josefine Nielsen	30	Ugift	Tyende	Pige	Hjørring

Jens Christian Sørensen døde 13. december 1923 og blev begravet på Horne kirkegård. Ane Johanne døde 14. februar 1931 og blev ligeledes begravet på Horne kirkegård.

Min morbror, Niels Christian Højrup (søn af Jens Marinus Jensen Højrup), fik i arv hans barberæske, himmelbrevet og to notesbøger samt signeten. Barberæsken, himmelbrevet og den ene notesbog har jeg indleveret til Vendsyssel historiske museum i Hjørring, så disse effekter kan opbevares under betryggende forhold. Hans ur fik et andet barnebarn, Jens Christian Højrup, søn af Anders Peter Højrup. Jeg er ikke vidende om andre efterladte effekter.

Jeg kender lidt til efterkommere af Søren Jensen Højrup, der ankom til Ellis Island, New York, 10. marts 1911.

I adskillige år korresponderede jeg med datteren, Harriet, født i Hjørring 1902, og samtidig med hendes datter, Anita. Harriet blev gift med en mand fra Bøhmen, Joseph Smidl. Harriet sendte mig ikke kun Det nye Testamente, men også adskillige gudelige småskrifter. Jeg var jo ganske ung dengang!

Martin Johan ankom 9. maj 1914 til Ellis Island, New York, som ugift. Anna Romme, der skulle blive hans ægtefælle, ankom 7. december sammesteds samme år fra Bergen.

Efterkommere af Jens Marinus Jensen Højrup og Else Marie kender jeg aller- mest til. De fik fire børn, to drenge og to piger, hvoraf den ene af de to blev min mor.

Stuen på Munkegaard i Højrup: Jens Marinus Jensen Højrup med sin kone, Else Marie. Ved vestre side af Marinus står Johannes og min mor, Esther. Foran sidder Elna. Ved højre side af Marinus står Niels Christian.

Jeg har afleveret et maleri af Munkegaard til Vendsyssel historiske Museum. Dette maleri er omtalt i Niels Bendsen: Gården på væggen på side 99.

Jens Iver Gaarden. 25. oktober 2019.